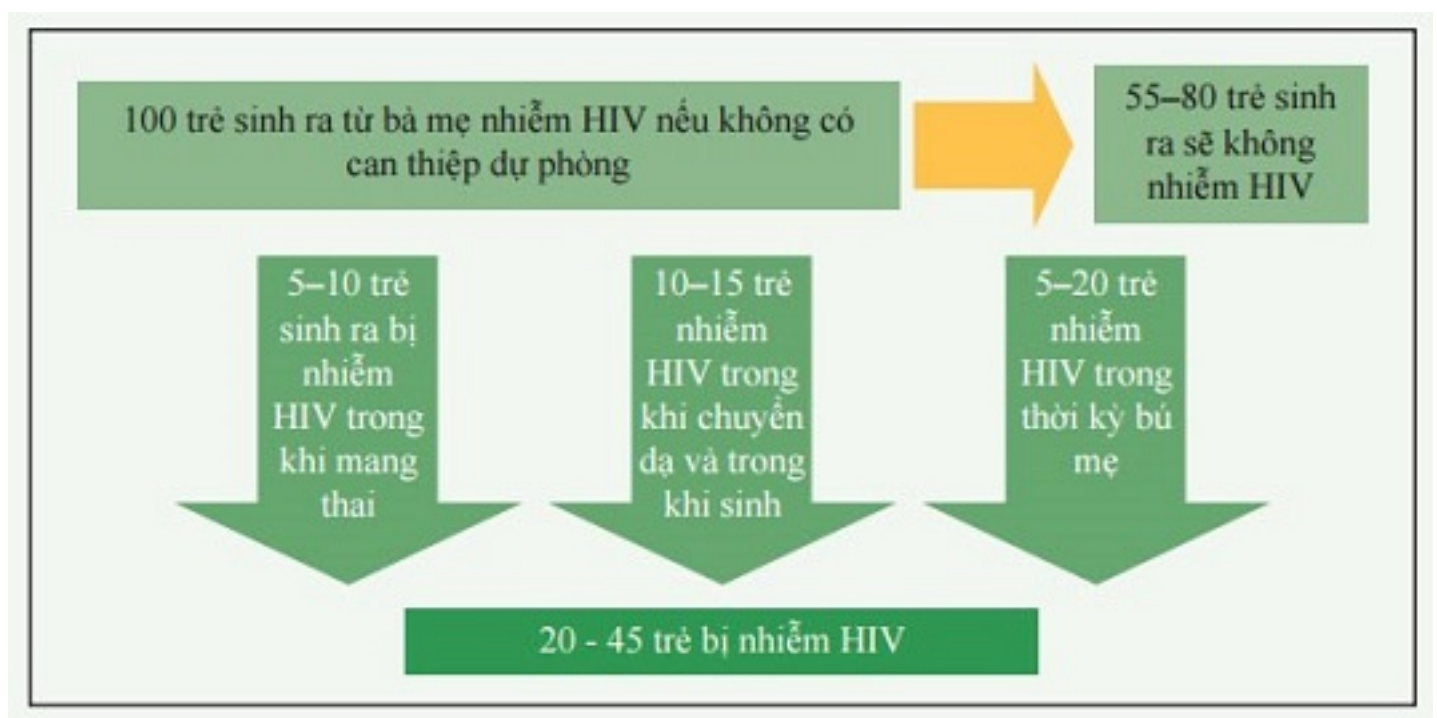

Bs Trần Thị Ngọc Nhung - Khoa Phụ Sản

Như chúng ta đã biết, ngoài lây truyền qua đường máu và đường tình dục thì lây truyền HIV từ mẹ sang con là một trong ba con đường chính lây truyền HIV/AIDS. Khi mang thai, tỷ lệ lây truyền HIV từ mẹ sang con chiếm khoảng 25 - 40%. Qua nghiên cứu của WHO trên 100 bà mẹ mang thai có HIV (không được can thiệp) cho thấy 9 trẻ bị nhiễm HIV từ mẹ sang con trong giai đoạn mang thai, 17 trẻ bị nhiễm trong giai đoạn chuyển dạ và 10 trẻ bị nhiễm HIV trong giai đoạn bú mẹ. Điều này có nghĩa, cứ 100 trẻ sinh ra từ bà mẹ nhiễm HIV thì có khoảng 36 trẻ bị lây nhiễm.

Tại Việt Nam, trung bình mỗi năm có khoảng hai triệu phụ nữ mang thai, và tỷ lệ nhiễm HIV ở phụ nữ mang thai là 0,4%. Với số trẻ sinh ra hàng năm từ 1,5 triệu đến 2 triệu trẻ em, thì mỗi năm có khoảng sáu nghìn trẻ em có phơi nhiễm với HIV

I. CÁC ĐƯỜNG LÂY TRUYỀN MẸ CON

1. Lây truyền qua nhau (rau) thai khi mẹ mang thai

Nhau thai có cấu tạo phức tạp, nó giúp vận chuyển chất dinh dưỡng, vitamin, khoáng chất, kháng thể... từ cơ thể mẹ sang thai nhi để nuôi dưỡng bào thai và ngăn không cho vi khuẩn, virus xâm nhập gây hại đến thai nhi. Tuy nhiên, khi bánh nhau bám dính vào thành tử cung, dây rốn nó đi vào nhau sau thai khi sắp chào đời, cho virus dễ dàng đi vào cơ thể bé.

Tình trạng virus HIV trong máu mẹ sang thai nhi qua nhau thai có thể xảy ra rất sớm, ngay khi mẹ mang thai được 8 tuần và có thể kéo dài trong suốt thai kỳ.

2. Lây truyền khi sinh con

Virus HIV từ nước ối, dịch tử cung, dịch âm đạo xâm nhập vào thai nhi qua niêm mạc mắt, mũi, hở rốn hoặc vết da bị sâu sát của trẻ trong thời gian chuyển dạ khi sinh, lúc này trẻ phải tiếp xúc trực tiếp với dịch âm đạo của mẹ hoặc sữa trao đổi giữa mẹ và thai nhi khi chuyển dạ.

3. Lây truyền trong quá trình cho con bú

Sau khi sinh, trẻ vẫn có thể nhiễm HIV trong quá trình bú sữa mẹ, vì lúc này virus HIV dễ dàng truyền sang cơ thể bé qua các vết nứt trên núm vú của mẹ khi trẻ đang mút, vết nứt trên niêm mạc miệng hay HIV trong sữa mẹ có thể lây sang con theo đường tiêu hóa. Thời gian bú mẹ càng dài, trẻ càng có nguy cơ nhiễm HIV hơn. Do vậy, phụ nữ nhiễm HIV nên nuôi con bằng sữa thay thế.

II. BIỆN PHÁP CAN THIỆP

Những phụ nữ mang thai được tư vấn xét nghiệm HIV có kết quả dương tính cần được theo dõi liên tục và can thiệp đúng quy trình nhằm làm giảm tối thiểu các tổn thương lây nhiễm HIV

cho những trẻ sinh ra từ các bà mẹ này:

1. Đối với các giai đoạn, chuyển giao từ các cơ sở chăm sóc điều trị HIV/AIDS cho người mẹ để đánh giá và lâm sàng (nhiễm trùng cơ hội, giai đoạn lâm sàng) và xét nghiệm (điều trị nhiễm viêm gan B/C, các xét nghiệm cơ bản, số lượng tế bào CD4). Nếu đạt tiêu chuẩn điều trị bằng thuốc kháng virus ARV theo Hướng dẫn Quốc gia và chẩn đoán và điều trị nhiễm HIV/AIDS, tiến hành điều trị bằng ARV cho những phụ nữ này (chú ý số lượng các thuốc không nên ngừng tại thai nhi: ví dụ không sử dụng EFV, đặc biệt là trong 3 tháng đầu của thai kỳ).

2. Với những phụ nữ mang thai HIV(+), tình trạng lâm sàng và miễn dịch còn tốt, cần tiến hành điều trị dự phòng bằng AZT liên tục cho đến khi chuyển dạ - dùng thêm liều đầu tiên NVP 20mg vào tuần thai thứ 14 hoặc ngay sau khi phát hiện nhiễm HIV sau tuần thai 14. Điều trị thêm, cứ 3 tháng một lần, kiểm tra CD4, nếu số lượng CD4 giảm < 350 TB/mm³ thì bắt đầu điều trị ARV bằng phác đồ AZT + 3TC + EFV.

III. THEO DÕI, QUẢN LÝ

Theo dõi, quản lý có hệ thống và đưa ra các quyết định can thiệp phù hợp có hiệu quả cao làm giảm tỷ lệ lây truyền HIV từ mẹ sang con.

1. Các can thiệp trước sinh: tiến hành xét nghiệm HIV, sàng lọc và điều trị các bệnh lây truyền qua đường tình dục, bổ sung vitamin, sắt, dự phòng và điều trị nhiễm trùng cơ hội, sử dụng ARV để điều trị cho mẹ hoặc điều trị dự phòng lây truyền n m con... là những biện pháp hết sức cần thiết và hiệu quả làm giảm tỷ lệ lây truyền n m con.

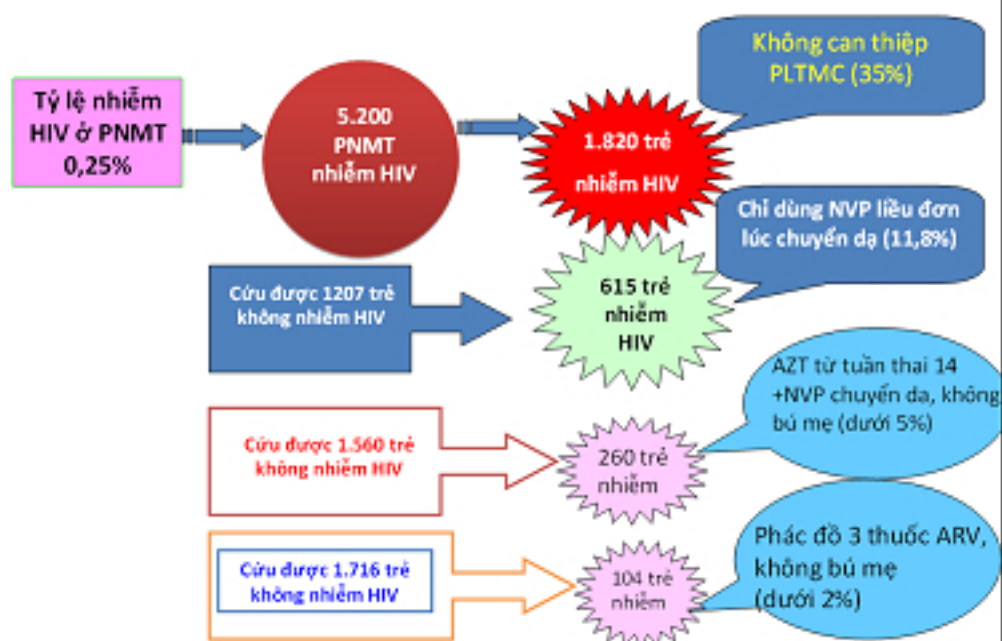
2. Các can thiệp trong khi sinh: với những phụ nữ chưa tiếp cận các can thiệp trước sinh, cần tiến hành xét nghiệm nhanh HIV, nếu dương tính thì sử dụng phác đồ ARV dự phòng Lây truyền n m con theo hướng dẫn, tránh các can thiệp như bấm ối, forcep, cắt tầng sinh môn... cần nhắc nhở để nhân viên y tế, nhanh chóng lau sạch máu và sữa đầu cho trẻ sơ sinh.

3. Can thiệp sau sinh: chủ yếu là tiến hành cho người mẹ và những người khác và nguy cơ lây nhiễm HIV khi cho trẻ bú. Tốt nhất là nuôi trẻ bằng sữa thay thế nếu có điều kiện. Trẻ ngừng bú không

có điều kiện sẵn sàng sẵn thay thế, cần hướng dẫn người mẹ cho bú hoàn toàn trong thời gian đầu, sau đó cai sữa sớm chuyển ăn dặm ngay khi có thể giảm nguy cơ lây truyền HIV cho trẻ. Trẻ cần được giám sát và chuyển gửi tới các phòng khám ngoại trú cho trẻ em để theo dõi và điều trị ARV.

IV. HIỆU QUẢ CỦA CÁC CAN THIẬP

Ước tính hiệu quả các can thiệp về PLTMC

V. THÔNG TIN

Nếu bạn cần thông tin liên quan đến HIV/AIDS, tại Quảng Nam bạn có thể liên hệ đến các địa chỉ sau:

1. Trung tâm Phòng, chống HIV/AIDS Quảng Nam, đường Nguyễn Du, phường An Mỹ, TP.

HIV lây truyền mẹ - con

Vị trí biên tập viên

Thứ năm, 10 Tháng 3 2016 12:52 - Lần cập nhật cuối Thứ năm, 10 Tháng 3 2016 21:51

Tam Kỳ.

Nếu bạn tiếp tục xét nghiệm HIV bạn hãy đến với các địa chỉ:

1. Phòng Tiếp nhận sức khỏe cộng đồng, 129 Trưng Nữ Vương, TP.Tam Kỳ. Đến đây, bạn sẽ được đưa đến gặp các tiếp nhận viên, xét nghiệm viên có chuyên môn tốt, giúp bạn theo nguyên tắc bí mật và miễn phí.
2. Phòng Tiếp nhận sức khỏe cộng đồng, Trung tâm Da liễu tỉnh Quảng Nam, đường Nguyễn Du, TP.Tam Kỳ. Đến đây ngoài việc khám, điều trị các bệnh chuyên khoa da liễu bạn còn được các bác sĩ, tiếp nhận viên, xét nghiệm viên tiếp nhận, xét nghiệm HIV miễn phí.
3. Phòng Tiếp nhận sức khỏe sinh sản tại Phòng khám Khoa Sản, Bệnh viện Đa khoa tỉnh Quảng Nam, 1 Nguyễn Du, TP.Tam Kỳ. Các sản phụ đến đây, ngoài việc khám thai còn được tiếp nhận xét nghiệm HIV miễn phí.
4. Phòng khám tiếp nhận lao/HIV tại Bệnh viện Lao - Phổi tỉnh, đường Nguyễn Văn Trãi, TP.Tam Kỳ.

Nếu bạn các dịch vụ chăm sóc, điều trị HIV/AIDS bạn đến với các địa chỉ sau:

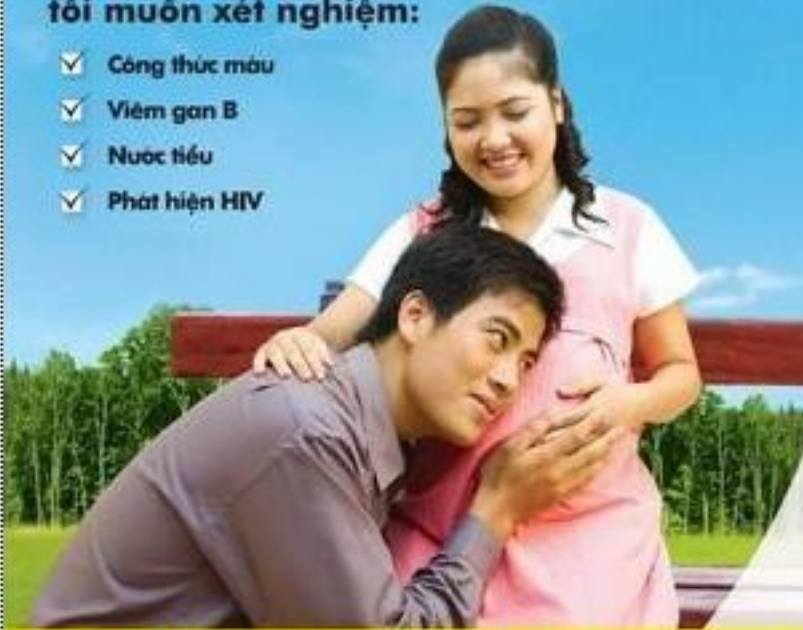
1. Phòng khám ngoại trú người nhiễm sốt tại Khoa Da liễu Bệnh viện Đa khoa tỉnh Quảng Nam, số 1 Nguyễn Du, TP.Tam Kỳ.
2. Phòng khám ngoại trú nhi, Bệnh viện Nhi tỉnh Quảng Nam, số 46 Lý Thường Kiệt, TP.Tam Kỳ.
3. Phòng lây truyền HIV từ mẹ sang con, Khoa Sản Bệnh viện Đa khoa tỉnh Quảng Nam.

Để đảm bảo sức khỏe cho bé yêu, tôi muốn xét nghiệm:

- ✓ Công thức máu
- ✓ Viêm gan B
- ✓ Nước tiểu
- ✓ Phát hiện HIV

Có thể ngăn được HIV truyền từ mẹ sang con trong thời kỳ mang thai.

Hãy hỏi bác sỹ để được xét nghiệm HIV trong lần khám thai tới!

Vì những đứa con không nhiễm HIV

Các giai đoạn lây truyền HIV từ mẹ sang con.

Người mẹ nhiễm HIV có thể truyền cho con qua 3 giai đoạn:

- ❶ Khi người mẹ mang thai: HIV từ mẹ qua rau (nhau) thai vào cơ thể thai nhi rất sớm, có thể ngay từ tuần thứ 8.
- ❷ Khi sinh: HIV từ các dịch và máu của mẹ vào cơ thể thai nhi. Khoảng 50% đến 60% trẻ sơ sinh bị lây HIV từ mẹ ở giai đoạn này.
- ❸ Khi cho con bú: HIV có thể lây qua sữa mẹ hoặc các vết nứt, trầy xước ở núm vú mẹ sang cơ thể trẻ. Khoảng 15- 25 % trẻ bị lây HIV ở giai đoạn bú mẹ.

Nội dung 1: Dự phòng sớm lây nhiễm HIV cho phụ nữ tuổi sinh đẻ.

- ❖ Nếu phụ nữ mang thai không bị nhiễm HIV thì không thể truyền HIV cho con của họ được.
- ❖ Để tránh lây truyền HIV, nam và nữ trong tuổi sinh đẻ (từ 15 đến 49 tuổi) hãy:
 - Không nên quan hệ tình dục trước hôn nhân.
 - Chung thủy 1 vợ, 1 chồng. Không quan hệ tình dục với nhiều người.
 - Sử dụng bao cao su đúng cách khi quan hệ tình dục.
- ❖ Nam, nữ trong tuổi sinh đẻ hãy đến phòng tư vấn hoặc các cơ sở y tế để tìm hiểu các thông tin liên quan đến sức khỏe sinh sản, sức khỏe tình dục, phòng chống HIV và phòng lây nhiễm HIV từ mẹ sang con.

Nội dung 2: Phòng tránh mang thai ngoài ý muốn cho phụ nữ nhiễm HIV.

- ❖ Giảm số lượng phụ nữ nhiễm HIV có thai ngoài ý muốn sẽ làm giảm số trẻ nhiễm HIV từ mẹ.
- ❖ Phụ nữ nhiễm HIV hãy cùng chồng hoặc bạn tình đến phòng tư vấn sức khỏe, trạm y tế hoặc các cơ sở sản khoa để được:
 - Tư vấn và tự quyết định về các vấn đề sức khỏe sinh sản, tình dục an toàn và kế hoạch hóa gia đình.
 - Tư vấn và điều trị các bệnh lây truyền qua đường tình dục.
 - Giới thiệu chuyển đến cơ sở chăm sóc, điều trị và hỗ trợ thích hợp.

Nội dung 3: Can thiệp cho phụ nữ nhiễm HIV mang thai.

- Tất cả phụ nữ mang thai cần đến cơ sở y tế để được khám thai và tư vấn xét nghiệm HIV tự nguyện.
- Nếu người phụ nữ nhiễm HIV vẫn muốn sinh con thì họ sẽ được:
 - Tư vấn và chăm sóc thai nghén.
 - Xét nghiệm và dùng thuốc kháng vi rút (ARV) vào thời điểm thích hợp.
 - Sinh đẻ an toàn.
 - Tư vấn cho cả 2 vợ chồng lựa chọn cách nuôi trẻ phù hợp.

Nội dung 4: Các dịch vụ chăm sóc, hỗ trợ và điều trị thích hợp cho bà mẹ nhiễm HIV và con của họ sau khi sinh.

- Trẻ mới sinh được uống thuốc kháng vi rút (ARV) để phòng lây truyền HIV từ mẹ.
- Dự phòng và điều trị các bệnh nhiễm trùng cơ hội khác.
- Tư vấn chăm sóc dinh dưỡng và hỗ trợ tinh thần.
- Được chuyển đến nơi thích hợp để tiếp tục theo dõi, chăm sóc và điều trị cho cả mẹ và con.
- Chồng hoặc bạn tình đều được tư vấn, xét nghiệm, chuyển đến cơ sở chăm sóc điều trị thích hợp.

4

Nội dung

DỰ PHÒNG LÂY TRUYỀN HIV TỪ MẸ SANG CON

Nội dung 1:
Dự phòng sớm lây nhiễm HIV cho phụ nữ tuổi sinh đẻ.

Nội dung 2:
Phòng tránh mang thai ngoài ý muốn cho phụ nữ nhiễm HIV.

Nội dung 3:
Can thiệp cho phụ nữ nhiễm HIV mang thai.

Nội dung 4:
Các dịch vụ chăm sóc, hỗ trợ và điều trị thích hợp cho bà mẹ nhiễm HIV và con của họ sau khi sinh.

5

Người n: Ch trình p hu n HIV/ AIDS

6

Năm 2010

